

KÖZÉPISKOLA 2. ÓRA

Készítette az EFOP 1.8.0-VEKOP-17-2017-00001
„Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” című projekt
Népegészségügyi alprojekt A/III. munkacsoportja.

A projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósul meg.

Eredménytermék készítésének dátuma:
2019.01.15.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

FOGLALKOZÁSTERV 45 perces tanóra

Célcsoport/osztály: 9. osztály (2. tanóra)

Modul megnevezése: Társas kapcsolatok

Témakör megnevezése: 2. **Hogyan befolyásolnak a kortársak? Hogyan a család? A család értékrendszere és családi életciklusok**

Órakeret/Időtartam: 45 perces tanóra

---

1. Feldolgozandó ismeretek: Családmodellek: tekintélyelvű és demokratikus családok jellemzői, családi életciklusok, a család és/vagy kortársak hatása a serdülőkori értékválasztásokban

2. Kulcsfogalmak: tekintélyelvű, demokratikus, család, családi életciklus, érték,

3. Kapcsolódás a tantárgyak között: történelem, etika

4. Kapcsolódás a többi modul között: lélek, egészség, környezet, káros szenvedélyek

5. A foglalkozás fejlesztési eredményei: A tanuló:

- képes megkülönböztetni a tekintélyelvű és demokratikus családmodelleket
- megismeri és tudatosítja a családi életciklusokat
- képes saját családját a családi életciklusok mentén elhelyezni
- új szempontok kapcsán kommunikál a többiekkel, megismeri mások véleményét
- elgondolkozik arról, hogy saját választásaiban inkább a családja és/vagy a kortársai befolyásolják

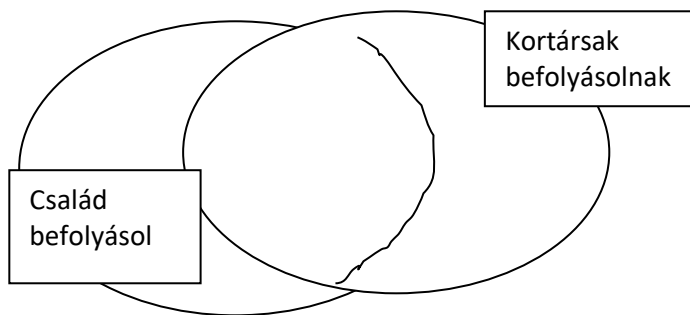
Időkeret	Elsajátítandó tudásanyag Ismeretek/tartalmak/célok	Óra/Foglalkozás menete Feldolgozás: tanítói, tanári/tanulói tevékenységek	Alkalmazott módszerek/ szervezési módok, munkaformák	Alkalmazott szemléltető eszközök, felszerelések, oktatástechnikai eszközök
10 perc	<p>A tanulók megismerik a tekintélyelvű és demokratikus családmodelleket. Elgondolkoznak azok különbségeiről. Tudatosítják, hogy ezek a modellek választásokat jelentenek, önmagukban nem jobbak vagy rosszabbak a másiknál, csupán mások.</p> <p>Fogalmak:</p> <p>Tekintélyelvű (idegen szóval autoriter): A szülők hatalmi helyzetén alapuló.</p> <p>Demokratikus: Az egyenlőség elvén alapuló.</p>	<p><u>I. Az óra/foglalkozás bevezetése</u></p> <p><u>Óra előtti szervezés</u> – szellőztetés, a foglalkozáshoz szükséges eszközök előkészítése</p> <p><u>Ráhangelés:</u> A mai órán a különböző családmodellekről, a családi életciklusokról fogunk beszélni, illetve arról, hogy döntéseinkben, választásainkban, értékeinkben hogyan befolyásol bennünket a családunk, és hogyan a kortársaink. A család emberek egy közössége, ahol a tagok között leszármazotti kapcsolat van, házasság vagy örökbefogadás. A tekintélyelvű és demokratikus családmodellek egyaránt jelen vannak a mai magyar társadalomban. Egyiket sem tekintjük feltétlen jónak vagy rossznak, bármelyik alapján lehet szeretetteljesen vagy ridegen, harmonikusan vagy rossz együttműködésben nevelni.</p> <p>A következőkben néhány jellemzőt sorolok fel, a ti feladatotok, hogy eldöntsétek vajon inkább a demokratikus vagy inkább a tekintélyelvű családokra érvényes adott állítás. Ha a tekintélyelvűre, akkor álljatok fel, ha a demokratikusra, maradjatok ülve!</p> <p>Kijelentések:</p>	<p>frontális közlés,</p> <p>plenáris feladatmegoldás</p>	

1. A szülők és a gyerekek ugyanolyan erős jogokkal rendelkeznek. (D)
2. Vannak szigorúan vett „felnőtt dolgok” és „gyerek dolgok”. (T)
3. Nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a család milyen státuszt, szerepet tölt be a helyi közösségben, társadalomban. (T)
4. A döntéseket általában a szülők hozzák meg. (T)
5. Nagy hangsúlyt helyez a családi hagyományok megőrzésére. (T)
6. A maga igényei és ízlése szerint alakítja a családi életet, nem a szokások szerint. (D)
7. A legnagyobb hangsúlyt a személyiségek alakulására, az egyéni fejlődésre helyezi. (D)
8. A szülők véleményüket tanácsokként fogalmazzák meg. (D)
9. A közös ügyekben együtt döntenek. (D)
10. Igyekeznek minél nagyobb „transzparenciát”, azaz átláthatóságot teremteni, a gyerekek belelátnak a család ügyeibe. (pl. pénzügyek) (D)
11. A konfliktusokban legtöbbször a szülő ítélete dönt. (T)
12. A szülők gyakran adnak parancsokat, utasításokat. (T)

17 perc	A családi életciklusok és az azokhoz tartozó történések végig gondolása, rendszerbe illesztése.	<p><u>II. A jellegzetes családi életciklusok és az ezekhez tartozó jellemző „történések” végig gondolása</u></p> <p>Oldjátok meg a A- feladatlapot! (vagy használjuk alternatív megoldást, ami a feladatlap végén van leírva) Ellenőrizzük együtt a megoldást! Hallgassuk meg a különböző véleményeket! Térjünk ki az utolsó oszlopra!</p>	Egyéni, majd nagycsoportos megbeszélés.	A-jelű feladatlap, toll (vagy alternatív feladatmegoldásban a papírdarabok)
17 perc		<p>III. Értékeim, normáim, választásaim</p> <p>Ebben a feladatban a tanulók arról gondolkoznak, hogy egyes döntéseikben inkább a családjuk vagy inkább a kortársaik véleményére hallgatnak.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A B- feladatlapon dolgozva gondoljátok végig, hogy adott kérdések kapcsán mi befolyásol titeket elsősorban: a családotok vagy a kortársaitok! Jelöljétek x-el a megfelelő oszlopban! 2. Most megnézzük, melyik értékek mentén hogyan alakul a véleményetek. <p>A tanár soronként megnézi, hogyan alakul a tanulók választása. Kialakítja a halmazokat</p>	Egyéni munka Plenáris megbeszélés	B-jelű feladatlap, toll Tábla

1 perc

Az órai feladatok felidézése, az óra összefoglalása

VI. Óra végi összefoglalás.

A mai órán a különböző családmodellek jellemzőiről, a család életről, az életről, az életről jellegetes történéseiről beszéltünk. Megvitatuk, hogy milyen értékek választásakor támaszkodunk inkább a családjunk, és melyekben inkább a kortárs közösségünk értékeire, normáira.

frontális megbeszélés

10 perces kiemelhető blokk

Célcsoport/osztály: 9. osztály (2.óra)

Modul megnevezése: Társas kapcsolatok

Témakör megnevezése: 2. Családi és társas értékek összevetése

Órakeret/Időtartam: 10 perces blokk (45 perces órából/foglalkozásból kiemelve)

Időkeret	Elsajátítandó tudásanyag Ismeretek/tartalmak/célok	Óra/Foglalkozás menete Feldolgozás: tanítói, tanári/ tanuló tevékenységek	Alkalmazott módszerek/ szervezési módok, munkaformák	Alkalmazott szemléltető eszközök, felszerelések, oktatástechnikai eszközök
3 perc	Cél: a téma iránti érdeklődés felkeltése, család jelenlegi működésére való fókuszálás	I. Az óra/foglalkozás bevezetése (hogyan vezetnénk be a 10 perces blokkot) A mai blokkban továbbra is a közösségekkel foglalkozunk, mégpedig két fontos közösséggel: a családdal és a kortársakkal. Abban az életciklusban vagytok, amikor mindkettő erős hatással van rátok. A családról való leválás már elkezdődött, ahogyan egyre fontosabbá válik a kortársakkal való együttműködés, a kortárs közösségekbe való beilleszkedés is. Gyorsan gyűjtsük össze, hogy milyen változások jellemzőek a családokra, ahhoz képest, amikor még csak kezdtétek az általános iskolát!	Plenáris megbeszélés	Tábla
7 perc	Annak tudatosítása, hogy az értékek választása olyan folyamat, amelyben különböző meghatározó közösségek (család,	II. A család és a kortársak szerepe a választásokban 1. A B- feladatlapon dolgozva gondoljátok végig, hogy adott kérdések kapcsán mi befolyásol titeket elsősorban: a	Egyéni feladatmegoldás	B feladatlap, toll

	kortársak) véleménye befolyásol minket.	családok vagy a kortársaitok! Jelöljétek x-el a megfelelő oszlopban! 2. Miről volt a legnehezebb dönteni?	Plenáris megbeszélés	
--	---	--	----------------------	--

Melléklet:

FELADATLAP A.

Ebben a feladatban jellegzetes „történéseket” gyűjtöttünk össze. A te feladatod, hogy elgondolkozz azon, hogy vajon jellegzetesen melyik családi életciklushoz tartoznak ezek a történések. Írd a felsorolt történéseket a megfelelő életciklusokhoz.

A táblázat harmadik oszlopában az „megtörténik viszont, hogy” – oszlopban kivételeket gyűjthetsz, azaz olyan eseményeket, amik megtörténhetnek, és ezzel megboríthatják/ módosíthatják a hagyományos ciklusokat.

CSALÁDI ÉLETCIKLUSOK	Jellemzően ekkor történik, hogy:	Megtörténik viszont, hogy
		(A feladatlap kitöltése előtt a segítő példákat érdemes törölni.)
1. Az udvarlás periódusa		Pl. „Elrendezett házasságoknál” nincs udvarlás
2. A házasság korai szakasza		Pl. Előfordul, hogy valaki már szülőként köt újabb házasságot;
3. Az első gyermek születése és a vele való törődés szakasza		Pl. Ikrek születése előfordulhat, Előfordul meddőség vagy a pár dönthet úgy, hogy nem vállal gyereket
4. A házasság középső szakasza, a gyermekek iskoláskora		Pl. késői gyerekek, amikor a már felnőtt gyerekek mellett születik egy újabb gyerek
5. A gyermekek kirepülése a fészekből		Pl. gyerekek – akár saját családdal- továbbra is a szülőikkel együtt laknak, „Mamahotel”
6. Nyugdíjaskor, öregkor		Pl. idős egyetemisták, sportolók

Történetek:

- Nagyszülők „születnek”
- Egymás megismerése
- Félelem a szüléstől
- A gyermek már képes önállóan egy közösségben maradni
- A gyerek egyre több mindent önállóan akar csinálni
- Közös szokások kialakítása
- Egymás családjainak megismerése, elfogadása
- Felléphet szülés utáni depresszió
- Közös élettér kialakítása
- A gyerek életében fontossá válik a teljesítmény
- Pénzzel, pénzkezeléssel kapcsolatos döntések meghozatala
- Az anya és a gyerek között kialakul a kötődés
- Az anya egy időre kieshet a munka világából
- Az apa és az anya megegyeznek, hogy ki menjen gyes-re
- A gyerek egyre inkább azonosul a felnőtt szereppel
- Megtörténik a pályaválasztás
- A szülők abba a korba érnek, amikor az emberek általában karrierjük csúcán vannak, így kevesebb idejük/ energiájuk marad a családra
- A gyerek gondolkodásában egyre fontosabb helyet tölt be a felelősségvállalás, az együttműködés
- Számos korábban fontos kapcsolat meglazul vagy megszakad
- A gyerek „lázadása” a szülők ellen
- Megjelenhet a testvér- rivalizáció
- A gyerek egyre inkább kortársaival szeretne lenni
- A gyerek egyre jobban érdeklődik a párválasztás, a szexuális élet iránt
- A szülői szerep helyén úr keletkezik, a házaspárnak újra kell rendeznie az életét, egymással kapcsolatos viszonyát
- A családba belépnek a gyerekek „párjai”
- A napirend felbomlik, a kötelezettségek csökkennek

- **Egyre több veszteséggel, halállal kapcsolatos élmény jelenik meg**

A feladat megoldására alternatív módszer, ha a családi életciklusokat és a kijelentéseket is felírjuk egy- egy papírdarabra (összesen 33 db), és megkérjük a tanulókat, hogy mindenki húzzon egy darabot (Az osztály létszámának megfelelően változtathatjuk a „történekek” számát.). Ezután arra kérjük őket, hogy jelentkezzenek azok, akiknél a ciklusok nevei vannak, majd egy egyenes mentén helyezkedjenek el a teremben. Az eleje természetesen az „udvarlás periódusa”, míg a végpont a „nyugdíjaskor, öregkor” lesznek. Ezt követően a többiek feladata az lesz, hogy megtalálják a helyüket ezen az életúton. Álljanak oda, arra a szakaszra, ahová szerintük a náluk lévő „történekek” alapján tartoznak.

B feladatlap

Választásaim	Elsősorban a család befolyásol	Elsősorban a kortársak befolyásolnak	Mind a családom, mind a kortársaim véleménye egyenlő súllyal esik latba.	Egyéb Ki/ mi befolyásol még?
Annak eldöntése, hogy milyen zenét hallgatok				
Annak eldöntése, hogyan töltöm a szabadidőmet				
Annak eldöntése, hogy milyen az öltözködési stílusom				
Elképzelésem a túlvilágról, hitről, vallásról				
Politikai választásaim				
Annak eldöntése, hogy milyen ételeket fogyasztok szívesen				
Döntésem, hogy mit és mennyit sportolok				
Elképzeléseim arról, hogyan viszonyulok a környezetemhez, a környezetvédelem kérdéseihöz				
Döntés arról, hogy mire használom az internetet				
Dohányzással kapcsolatos álláspontom				
Egészségemmel kapcsolatos döntéseim				

Döntés arról, hogy milyen szakmát, hivatást válasszak				
Alkohollal, drogokkal kapcsolatos állásponatom				
Döntéseim arról, hogyan szeretnék szórakozni				
Szexuális élettel kapcsolatos véleményem				
Elképzelésem arról, hogy a jövőben milyen családot szeretnék				
Párválasztásom				
A művészetekkel kapcsolatos véleményem				
Arról való véleményem, hogy „mi a szép”.				